

Het oorlogsmonument van Enschede: een beeldengroep van Mari Andriessen, waar ieder jaar op 4 mei de plechtigheid van de Nationale Dodenherdenking plaatsvindt.

Dit jaar 2020 is het 75 jaar geleden dat Enschede bevrijd werd van de Duitse bezetter. De stichting Cultureel erfgoed Enschede wil aan dit herdenkingsjaar bijzondere aandacht schenken. In een aantal publicaties willen wij u informeren over wat zich in de oorlogsjaren heeft afgespeeld in Rijks- en gemeentelijke monumenten in Enschede. Het zijn bijzondere verhalen geworden die soms ons voorstellingsvermogen te boven gaat maar zeer de moeite waard zijn om er kennis van te nemen. Wij willen monumenteigenaren en personen die aan deze publicaties hebben meegewerkt hierbij bedanken voor hun medewerking aan deze serie publicaties.

In deze aflevering het verhaal van sgt. Americo S Galle co-piloot van een B17 bommenwerper die tijdens de tweede wereldoorlog in de directe omgeving van Hoge Boekel is geëxecuteerd door de Duitsers.

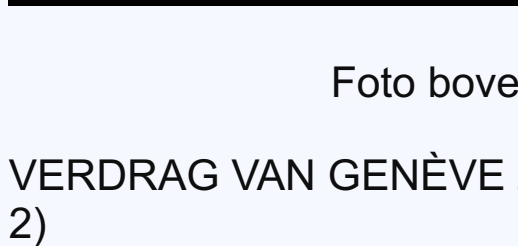
Landgoed Hoge Boekel Rijksmonument.

In de ochtend van 21 november 1944 vertrekt er van de vliegbasis Debach in Suffolk Engeland een Amerikaanse bommenwerper met 9 bemanningsleden waaronder de gezagvoerder Llewellyn Hunter Baxter (20) en de copiloot tweede luitenant Americo S Galle (20). De missie had tot doel om de synthetische oliefabriek in Lutzkendorf ten zuid westen van Mersenburg in Duitsland te bombarderen. Omstreeks 11.00 uur meld de gezagvoerder dat het toestel boven Zwolle geraakt is door Duitse luchtafweer. Ongeveer 5 minuten nadat het toestel is geraakt verlaat het de formatie en nadat het voor de gezagvoerder duidelijk was geworden dat het toestel zou neerstorten werd de bommenvoorraad afgeworpen en het toestel het op de automatische piloot gezet. Direct daarna verlieten alle bemanningsleden het toestel per parachute. Het toestel werd het laatst gezien in westelijke richting. Uiteindelijk is het toestel in de nabijheid van de vijver en de villa op landgoed Het Oosterveld, ten westen het vliegveld Twente neergestort.

Stande l. tot R: 1st.Lt. Baxter, 2nd.Lt. Galle, 2nd.Lt. Edgar, 2nd.Lt. Cox; Voor l. tot R: T/ Sgt. Sipes, S/ Sgt. Auerbach, S/ Sgt. Jenkins, T/ Sgt. Massy, S/ Sgt. Schroeder, S/ Sgt. Marvin A. Cooper. (Opmerking: S/ Sgt. Cooper was een luchtschutter niet gedetaleerd voor deze missie) (Courtesy: Folds)

De commandant van de bommenwerper Llewellyn Hunter Baxter heeft in zijn verslag vermeld dat alle 9 bemanningsleden uit het vliegtuig zijn ontsnapt ongeveer 1 mijl ten noord westen van Enschede. Er zijn echter geen Duitse documenten bekend die de crashlocatie bevestigen.

De Amerikaanse B17 bommenwerper ook wel genoemd het vliegende fort

Getuigen hebben achteraf verklaard dat de gezagvoerder Llewellyn Hunter Baxter zich met zijn parachute in veiligheid heeft kunnen brengen. Er waren echter ook getuigen die meende te hebben gezien dat hij door geweeruur gedood was tijdens zijn afdaling met zijn parachute. Alle overige bemanningsleden werden direct gevangen genomen en voor de duur van de oorlog als krijgsgevangenen in Duitsland opgesloten. Deze krijgsgevangenen hebben de co-piloot Americo S Galle niet meer gezien.

Het lot van Americo S Galle was onduidelijk tot het militair gerechtshof in Burgsteinfort op 7 en 8 februari 1946 bekend maakte dat zeven Duitse staatsburgers op 21 november 1944 in tegenspraak van het verdrag van Geneve een onbekende geallieerde vlieger hadden vermoord.

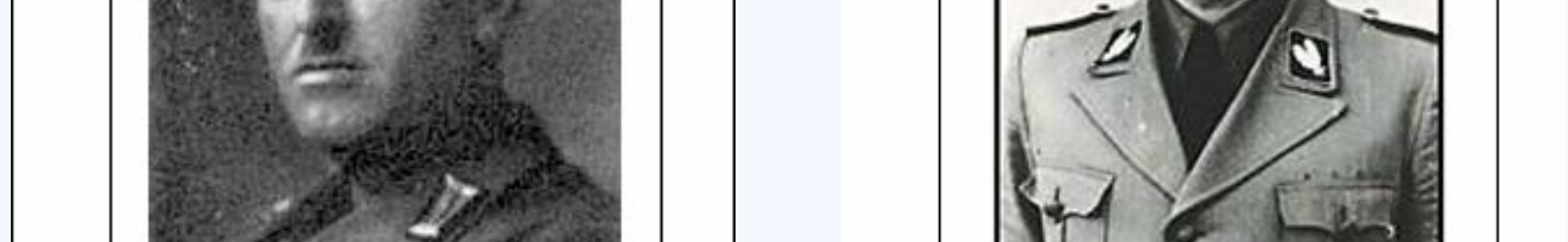

Foto boven: in de circel co-piloot Americo S Galle.

VERDRAG VAN GENÈVE ZOALS TOEPASSELIJK OP 1939 - 1945 (1e deel artikel 2)

'Krijgsgevangenen zijn in de macht van de vijandige regering, maar niet van de individuen of formaties die hen gevangen hebben genomen. Ze zullen te allen tijde menselijk worden behandeld en beschermd, met name tegen geweldadigheden, tegen beledigingen en tegen openbare nieuwsgierigheid. Vergeldingsmaatregelen tegen hen zijn verboden.'

De vermoedelijke crash locatie op 21 november 1944 van de B17 bommenwerper ten zuidwesten van Enschede.

Friedrich Beek

Eberhard Karl Schöngarth

Eind 1944 vestigde zich in het landhuis Hoge Boekel een commando van de Sicherheitsdienst.

In de omgeving van Hoge Boekel werden ook S.D.-ers ingekwartierd bij particulieren; zo ook een aantal manschappen van de Flak, een batterij luchtafweer die was opgesteld op de es aan de Noord Esmarkerondweg.

In november 1944 was Friedrich Beek (voormalig SS Sturmführer) commandant van de villa Hoge Boekel. Erich Lebing een voormalige SS'er en Frits Bohm Scharfuher een paramilitaire functieaanduiding van de NSDAP.

Friedrich Beek was commandant van de Villa Hoge Boekel waar een detachement van de S.D. was gelegerd. Dr. Eberhard Karl Schöngarth was het hoofd van de veiligheids politie. Villa Hoge Boekel werd ook wel genoemd villa Schöngarth. Van begin juli 1944 tot het einde van de oorlog was Schöngarth de Senior Commander van de Sipo en SD in Den Haag, Holland. Nadat Hans-Albin Rauter gewond was geraakt in een hinderlaag door Nederlandse verzet, diende Schöngarth in maart en april 1945 als hogere SS en politie leider.

Het uiteindelijke lot van Schöngarth werd bezegeld toen Reichsführer –SS Heinrich Himmler zijn richtlijn uitvaardigde betreffende de behandeling van gevangen genomen Engelse en Amerikaanse vliegers.

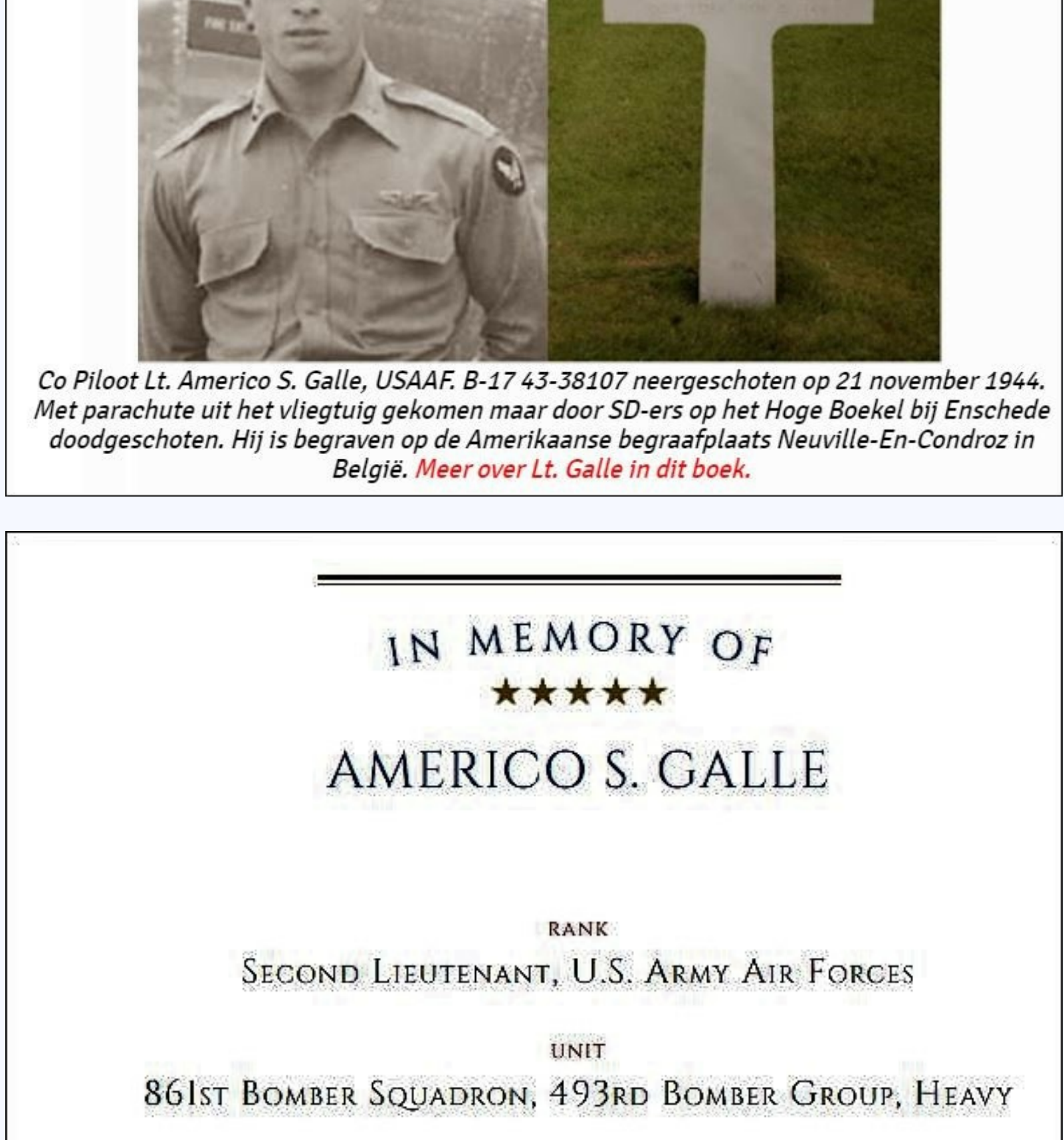
Nadat de co-piloot Americo S Galle op ongeveer 150 meter van de Villa Hoge Boekel was geland werd hij gearresteerd door een SS man genaamd Blankennagel. Americo S Galle werd overgebracht naar de villa in de kelder opgesloten en werd voorgelid aan Friedrich Beek de commandant. De villa Hoge Boekel bleek het hoofdkwartier van de Duitse SS / S.D. beveiliging te zijn.

Hij werd in de cel gehouden terwijl er regelingen werden getroffen voor zijn verwijdering. Deze regelingen bestonden uit het verwijderen van zijn vliegpakket en de verving van de vlieg helm met een donkere kleur shirt, een donkere broek en een paar sokken.

Eerder werd aangenomen dat hij Brits of Amerikaans was, hoogstwaarschijnlijk Amerikaans (wat inderdaad het geval was) omdat de broek die hij droeg een donkere tint kaki had en het feit dat toen hij in de auto werd geïnformeerd, in het Engels, dat hij moest worden geëxecuteerd, gaf hij een onduidelijk antwoord waarin het woord "Amerika" voorkwam.

In deze landing werd hij omstreeks 15.30 uur in een beveiligingsvoertuig geplaatst, zijn handen gebouwd achter zijn rug, vergezeld door Frits Bohm een voormalige SS-Oberscharfuher, Erich Lebing eveneens een voormalig SS-Scharfuher en Erwin Knop een voormalige kriminalcommissar en op enige afstand op het terrein van het SS HQ naar een plek in de compound gebracht waar al een graf was geprepareerd.

De vlieger werd uit de auto getrokken door een escorte van twee SS'ers. De executie werd uitgevoerd door SS-Unterscharf Herbert Gernoth. De verklaring die werd opgesteld bevat de tekst: "Gedood in actie als krijgsgevangene". Hij werd begraven en het graf werd zorgvuldig gecamoufleerd.

De moord op deze vlieger kwam direct na de oorlog aan het licht, als gevolg van Nederlandse politieke gevangenen die op het SS / S.D.-hoofdkwartier werkten. Ze zagen de vlieger vanuit de lucht op de grond vallen, de vlieger in de kelder van het hoofdkwartier en waren getuige van de transfer van de vlieger van de kelder in de villa naar het graf waar hij werd neergeschoten.

Een van de getuigen van deze moord was de toenmalige boswachter van de familie van Heek die woonde in de boswachtershuis tegenover de poort van de villa Hoge Boekel. Het was Bram Wevers die met eigen ogen waarnam dat de Amerikaanse vlieger werd geëxecuteerd en op ongeveer tweehonderd meter van de villa van de Brandweg in een fijnsparbos werd begraven. Bram Wevers werd na de tweede wereldoorlog door het geallieerde gerechtshof in Bad Bentheim veroordeeld om voor deze zaak te getuigen. Hij was de enige getuige van deze brute moord en dus heel belangrijk voor de procesgang. Tijdens de nachtelijke uren werden er Tommys met stengens voor de deur van Bram Wevers geplaatst omdat men bang was om deze belangrijke getuige alsnog uit te schakelen. Na de oorlog zijn de graven direct van witte houten kruisen voorzien om later herbegraven te worden in België.

De Nederlandse getuigen bevestigden ook de aanwezigheid van Schöngarth en verschillende andere S.D. / SS die op dat moment aanwezig waren. Bij zijn arrestatie ontkende Schöngarth medeplichtigheid aan de moord.

Uit het bewijs van de mede-beschuldigde bleek dat Schöngarth betrokken was en in feite het bevel had gegeven om de vlieger in te executeren.

Na het beëindigen van de vijandelijkheden werden er op het terrein van de villa Hoge Boekel opgravingen gedaan en in de periode van 25-27 juli 1944 werden er vier graven gevonden. Ten tijde van het proces waren de identiteit van de overblijfselen van de vier lichamen niet bekend. Er was echter voldoende bewijs om aan te tonen dat de overblijfselen in een van de graven die van de geallieerde vlieger waren en dat hij in zijn achterhoofd was neergeschoten.

Een onderzoeker van Nederlandse oorlogsmisdaden interviewde Schöngarth in een Nederlandse gevangenis waar hij naartoe was gebracht voor verdere getuigenissen. Schöngarth kreeg een foto te zien die in het huis van Menten was gevonden. Hij keek naar de foto en zei: "Dat is Pieter Menten. Hoe gaat het met hem?"

In de loop van de volgende uren sprak Schöngarth openlijk over Menten en de activiteiten van Einsatzgruppen z.v. Op de vraag van Izendorn, de onderzoeker van de oorlogsmisdaden, of wat hij hem had verteld de waarheid was, antwoordde Schöngarth: 'Weet je, ik heb nog maar drie weken te leven. Dat is de hele waarheid.'

Izendorn vroeg toen aan Schöngarth om de achterkant van de Menten-foto en de aantekeningen van de officier te ondertekenen, wat hij deed. Het is de moeite waard te benadrukken dat Schöngarth werd aangeklaagd en geëxecuteerd voor de daad van moord op de vlieger op 21 november 1944.

Voor al zijn andere misdaden, gepleegd in Galicië, die te talrijk zijn om te verwoorden en het bevel tot de executie van 260 Nederlandse gijzelaars nadat de mislukte poging was ondernomen in het leven van zijn directe chef, SS Gruppenführer Hans Albin Rauter in 1945, justitie door werd gezien als afgedaan.

Dr. Eberhard Schöngarth stierf zoals hij had geleefd, "door het zwaard." Zijn dood was door het zwaard van gerechtigheid, vastgesteld in de stad Burgensteinfurt, Duitsland in de Britse bezettingszone. Hij en Beek, Knop, Hadler en Gernoth werden op 16 mei 1946 ter dood veroordeeld door ophanging voor de moord op een onbekende vlieger.

De straf bevestigd door het Britse strafhof in Hameln, waar zij door Albert Pierrepont werden geëxecuteerd op 15 mei 1946. Lebing en Bohm werden veroordeeld tot respectievelijk 15 en 10 jaar gevangenisstraf.

Co Pilot Lt. Americo S. Galle, USAAF, B-17 43-38107 neergeschoten op 21 november 1944. Met parachute uit het vliegtuig gekomen maar door SD-ers op het Hoge Boekel bij Enschede doodgeschoten. Hij is begraven op de Amerikaanse begraafplaats Neuville-En-Condroz in België. [Meer over Lt. Galle in dit boek.](#)

IN MEMORY OF

★★★★★

AMERICO S. GALLE

RANK
SECOND LIEUTENANT, U.S. ARMY AIR FORCES

UNIT
861ST BOMBER SQUADRON, 493RD BOMBER GROUP, HEAVY

DATE OF DEATH
NOVEMBER 21, 1944

COMMEMORATED IN PERPETUITY AT
ARDENNES AMERICAN CEMETERY
NEUVILLE, BELGIUM

"Time will not dim the glory of their deeds."

— GENERAL JOHN J. PERSHING

Naar alle waarschijnlijkheid komen de voorouder van Americo S Galle oorspronkelijk uit Duitsland. Ze zijn mogelijk tijdens de crisesjaren in het begin van de 20e eeuw geëmigreerd naar Amerika. Americo S Galle woonde begin 1944 in New York.

De voornaam Duitse achternaam Galle is afgeleid van het Keltische woord 'Gallus', wat 'buitenlander, vreemde' betekent. Tijdens de middeleeuwen was de naam populair in heel Europa in verschillende vormen vanwege de bekendheid van St. Gall, een Ierse monnik uit de 7e eeuw. "Galle" werd aanvankelijk als een persoonlijke naam in Duitsland geschonken en werd waarschijnlijk in de late 19e eeuw omgezet in een achternaam.

Vroege oorsprong van de familie Galle

De achternaam Galle werd voor het eerst gevonden in verschillende regio's van Duitsland . De achternaam ontstond onafhankelijk in de regio's Beieren , Pommeren, Silezië en Oldenburg en creëerde al in de 13e eeuw verschillende familietakken. De jonge familie Galle speelde in deze vroege periode een belangrijke rol, waarbij elke tak een belangrijke rol speelde in de ontwikkeling van de middeleeuwse Duitse samenleving in zijn specifieke regio.

Amerikaanse piloot wordt na een noodlanding door burgers ondergebracht in een nabij gelegen boerderij. (januari 1944)